

Przekształcenie jednoosobowej działalności gospodarczej w spółkę kapitałową - sp. z o.o. lub spółkę akcyjną

Dotychczasowa regulacja przewidywała jedynie możliwość przekształcania spółek prawa handlowego lub przedsiębiorców będących wspólnikami spółki cywilnej. Nowelizacja Kodeksu spółek handlowych z dnia 1 lipca 2011 roku, wprowadzona ustawą z dnia 25 marca 2011 roku o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 106, poz. 622) umożliwiła przedsiębiorcy prowadzącemu jednoosobową działalność gospodarczą przekształcenie się w spółkę kapitałową: spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółkę akcyjną.

Przed nowelizacją przedsiębiorca chcąc zmienić formę prowadzonej przez siebie działalności miał dalece trudniejsze zadanie. Mógł np.: spieniężyć dotychczas prowadzoną działalność i przenieść uzyskany w ten sposób majątek do nowoutworzonej spółki handlowej, bądź wnieść aportem, również do nowoutworzonej spółki handlowej, prowadzone dotychczas przedsiębiorstwo. Zastosowanie jednej z wcześniej dostępnych możliwości zmiany formy prawnej prowadzonej działalności wiązało się przede wszystkim z problemem braku sukcesji (następstwa) praw i obowiązków związanych z działalnością gospodarczą prowadzoną przez osobę fizyczną zwłaszcza w zakresie przeniesienia zezwoleń, decyzji administracyjnych, koncesji czy ulg. Nowowprowadzone przepisy przewidują natomiast wprost sukcesję uniwersalną – wyrażoną w art. 584² K.s.h. - dzięki czemu wszelkie[1] uprawnienia, w tym umowy, przejdą na nowopowstałą spółkę z dniem przekształcenia.

Proces przekształcenia, szacunkowo trwający 3-5 miesięcy, wymaga dokonania następujących czynności:

- sporządzenia planu przekształcenia (w formie aktu notarialnego), który należy poddać badaniu w zakresie poprawności i rzetelności przez biegłego rewidenta,
- złożenia oświadczenia członków organów spółki przekształcanej (zarządu, a w zależności od spółki także komisji rewizyjnej lub rady nadzorczej);
- zawarcia umowy spółki z o.o. lub podpisania statutu spółki akcyjnej (wymaga formy aktu notarialnego);
- wpisania spółki przekształcanej do Krajowego Rejestru Sądowego.

W zakresie nie uregulowanym w nowowprowadzonych przepisach zastosowanie mają odpowiednie regulacje dotyczące powstania danego typu spółki kapitałowej. Spółka bezpośrednio po przekształceniu będzie miała jednego udziałowca (akcjonariusza).

Przedsiębiorca składając do sądu rejestrowego plan przekształcenia wraz z wymaganymi dokumentami może złożyć wniosek o wyznaczenie konkretnego biegłego rewidenta. Może się to znacznie przyczynić do szybszego wydania opinii, zwłaszcza jeśli określony biegły jest zaznajomiony z sytuacją gospodarczą przekształcanego przedsiębiorcy.

Przedsiębiorca dokonujący przekształcenia ma możliwość zmiany dotychczas używanej firmy.

Wniosek o wpis przekształcenia do sądu rejestrowego wnoszą wszyscy członkowie zarządu spółki przekształcanej. Przekształcenie następuje z chwilą wpisu[2] spółki do KRS, a sąd rejestrowy niezwłocznie przesyła właściwemu organowi ewidencyjnemu odpis postanowienia

i wykreślenie przedsiębiorcy przekształcanego z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej następuje z urzędu.

Część przedsiębiorców, zwłaszcza ci prowadzący działalność na szerszą skalę czy planujący wprowadzenie akcji swojej firmy do obrotu giełdowego powinna rozważyć przekształcenie w spółkę akcyjną. Można jednak założyć, że dla większości przedsiębiorców odpowiedniejszą formą spółki przekształconej będzie spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Poniżej wskazano wybrane różnice związane z funkcjonowaniem jednoosobowej działalności gospodarczej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością:

Kryterium	Jednoosobowa działalność gospodarcza	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Odpowiedzialność majątkowa	Właściciel odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania zaciągnięte w ramach prowadzonej działalności gospodarczej – przedsiębiorstwo i jego długi są częścią całego majątku właściciela	Odpowiedzialność wspólnika spółki ogranicza się do gospodarczego ryzyka utraty majątku wniesionego w zamian za objęte udziały Spółka z o.o. jest osobą prawną, w związku z czym sama nabywa prawa i obowiązki – sama odpowiada za zobowiązania (np. długi)
Zbycie przedsiębiorstwa	Wymaga przeniesienia poszczególnych praw i obowiązków, zwłaszcza z umów, decyzji administracyjnych, koncesji i zezwoleń; najczęściej połączone jest z koniecznością wyrażenia zgody przez osoby trzecie	Wymaga jedynie zbycia udziałów, spółka jako osoba prawna jest właścicielem praw i obowiązków i nie ma konieczności osobnego ich przenoszenia na nabywcę
Dziedziczenie	Skomplikowany proces wejścia w ogół praw i obowiązków spadkodawcy, częstokroć paraliżujący prowadzenie przedsiębiorstwa	Prostsze wejście w miejsce zmarłego udziałowca, (przy funkcjonującym zarządzie) ułatwia prowadzenie działań handlowych, bez konieczności oczekiwania na zakończenie procesu spadkowego, bardzo korzystne zwłaszcza w przypadku prowadzenia „rodzinnego biznesu”
Pozyskiwanie kapitału	Brak możliwości prowadzenia działalności przez większą liczbę osób, poza przypadkiem spółki cywilnej.	Możliwości łatwego pozyskiwania kapitału zakładowego poprzez tworzenie nowych udziałów/akcji i ich wydawanie nowym wspólnikom.
Opodatkowanie	Możliwość wyboru sposobu opodatkowania – skali podatkowej (18 albo 32%) albo podatku liniowego (19%)	Brak możliwości wyboru sposobu opodatkowania, opodatkowanie – podatkiem CIT (19%) i PIT (19%)
Dokumentacja księgowa	Możliwość wyboru prowadzenia dokumentacji w uproszczonej formie, np. w formie księgi przychodów i	Brak możliwości wyboru prowadzenia dokumentacji w uproszczonej formie, obowiązek

	rozchodów. Obowiązek prowadzenia pełnej księgowości jedynie dla przedsiębiorstw, które w poprzedzającym roku obrotowym uzyskały przychody min. 1.200.000 Euro	prowadzenia ksiąg rachunkowych, co wiąże się m.in. z koniecznością sporządzania bilansu, rachunku zysków i strat oraz corocznego sprawozdania z działalności. Istnieje obowiązek składania do sądu rejestrowego rocznych sprawozdań.
--	---	--

Dla tych spośród przedsiębiorców, którzy niechętni są formie spółki kapitałowej, zwłaszcza ze względu na tzw. podwójne opodatkowanie podatkiem CIT (19%) dochodów spółki jak i PIT (19%) dochodów wspólników z tytułu udziału w zyskach osób prawnych – dobrym rozwiązaniem może okazać się dalsze przekształcenie spółki kapitałowej w spółkę osobową (podobne w swej istocie do wyżej opisanego przekształcenia). Rozwiązaniem, które można rekomendować jest przekształcenie np.: w spółkę komandytową – w której tzw. komplementariuszem (czyli wspólnikiem ponoszącym pełną odpowiedzialność za zobowiązania spółki) byłaby spółka z ograniczoną odpowiedzialnością a tzw. komandytariuszem (czyli wspólnikiem ponoszącym ograniczoną, a w praktyce nawet niemal wyłączoną, odpowiedzialność za zobowiązania spółki) byłaby osoba fizyczna. Może to pozwolić na zachowanie zalety spółki kapitałowej w postaci braku ponoszenia odpowiedzialności za zobowiązania spółki, z brakiem podwójnego opodatkowania charakterystycznego dla spółki osobowej.

Podsumowując, warto zwrócić uwagę na to, że wszyscy przedsiębiorcy prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą (na podstawie tzw. wpisu) uzyskali nowe narzędzie, które umożliwia płynne przeniesienie tej działalności do spółki kapitałowej – z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjnej. Pozostaje oczywiście kwestia oceny konkretnego przypadku, czy to narzędzie jest optymalne oraz czy forma spółki kapitałowej dla przedsiębiorcy będzie odpowiednia. W razie odpowiedzi negatywnej przedsięwziąć można inne działania, w tym opisane wyżej. Doświadczenia naszej Kancelarii wskazują jednak, że przedsiębiorca, prowadzący działalność w większym rozmiarze lub gdy istnieje ryzyko poniesienia uszczerbku w jego majątku, także tym ściśle prywatnym, powinien poważnie brać pod uwagę zmianę formy prowadzonej działalności gospodarczej.

Zapraszamy również do zapoznania z ofertą naszej Kancelarii w zakresie fuzji i przejęć oraz prawa korporacyjnego:

[1] wyłączone z sukcesji są ulgi podatkowe przewidziane w przepisach prawa podatkowego

[2] Ustawa o wprowadzająca opisywaną zmianę, wprowadziła również nowelizację w przepisach ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – zmniejszając m.in. opłaty za rejestrację i wprowadzanie zmian w KRS do 500 zł za rejestrację (przed nowelizacją 1000 zł) oraz do 250 zł za zmianę danych (poprzednio 400 zł).